

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Dok. nummer 19/05461-2
Deres referanse:
Vår dato: 11.02.2020
Vår referanse: Ann Marit Roterud Espe

Høringssvar fra Universitetet i Sørøst-Norge - Grimstadutvalgets utredning om studieplasser i medisin i Norge

Universitetet i Sørøst-Norge (USN) viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 14. november 2019 om Grimstadutvalgets utredning om studieplasser i medisin i Norge – behov, modeller og muligheter, med høringsfrist 15. februar 2020.

USN mener det er behov for å øke antall studieplasser og akkrediterte utdanningstilbydere innenfor medisin i Norge, og er derfor i utgangspunktet positiv til at utvalget har sett på ulike modeller for studium i klinisk medisin her i Norge. I utredningen har trepartssamarbeid mellom UiB, UiS og SUS på Vestlandet fått fokus. Gitt historikken er dette forståelig. Samtidig savner USN en bredere vurdering av flere muligheter for samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner innenfor øvrige helseregioner. USN viser til at det er i Helse Sør-Øst det er størst potensial for ytterligere økning i antall studieplasser. I dag er UiO eneste stedlige tilbyder av medisindanning i denne regionen, men der er flere utdanningsinstitusjoner i regionen som tilbyr utdanninger innenfor helsefag, og hvor robuste fagmiljøer har et tett samarbeid med både primær- og spesialisthelsetjenesten i regionen. USN mener det bør vurderes om disse institusjonene gjennom samarbeid kan etablere et supplerende utdanningstilbud i denne regionen. I den sammenheng vil USN også legge til at den etablerte arbeidsfordelingen mellom profesjoner burde vært satt på dagsorden i en slik utredning.

USN vil i det følgende svare på spørsmålene i den rekkefølgen som fremgår i høringsbrevet.

1. Utdanning av leger i Norge og i utlandet

Det fremgår at utvalget mener dimensjonering av studieplasser i medisin må sees i sammenheng med både helsetjenestens behov og Norges internasjonale forpliktelser. Utvalgets overordnede anbefaling er at man på lengre sikt bør ha en utdanningskapasitet i medisin som dekker landets legebehov. Utvalget mener utdanningen må være tilpasset helsetilstanden, helsetjenesten og befolkningen i Norge, og fylle de krav som stilles til norske helseutdanninger.

USN støtter anbefalingen om at det bør utdannes flere leger i Norge slik at landets legebehov dekkes, og at utdanningen gir en faglig kompetanse tilpasset det norske helsevesenet. Utdanningene må blant annet styrke allmennmedisin og kunnskap om organiseringen av kommunehelsetjenesten. Utdanningens innhold må ta høyde for at medisinsk utredning, behandling og oppfølging i framtiden vil skje på kommunenivå der fastlegene har et stort

ansvar. Utdanningen må også i større grad enn i dag gi et faglig grunnlag for god dialog og samhandling mellom helseforetakene og kommunehelsetjenesten.

USNs regionale forankring og etablerte samarbeid med helseforetakene og primærhelsetjenesten i regionen legger et godt grunnlag for å utvikle studietilbud alene og i samarbeid med andre høyere utdanningsinstitusjoner i regionen, som kan bidra til å øke kapasiteten og profilere utdanningen slik at den møter fremtidens behov.

USN viser til vår innledende bemerkning om at den etablerte arbeidsfordelingen mellom profesjoner bør ses i sammenheng med vurderingen av legedekningen og behovet for spesialisert helsepersonell i Norge. USN med flere har etablert videreutdanninger innenfor sykepleie. USN anerkjenner at kompetansebehovet er stort, og ønsker en bredere gjennomgang av spesialistsykepleiernes rolle og kompetanse, og om spesialistsykepleierne kan få ansvar som avlaster noe av legemangelen. Særlig vil USN løfte frem at første forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i avansert klinisk allmennsykepleie nå er vedtatt, med ikrafttredelse 1. januar 2020. Forskriften gjelder for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2020–2021. 23. januar 2020 ble første forskrift om spesialistgodkjenning for sykepleiere vedtatt, med ikrafttredelse 1. februar 2020, og som innebærer at kandidater fra Master i avansert klinisk allmennsykepleie kan søke om spesialistgodkjenning.

USN mener videre at profesjonene bør få kompetanse til å disponere, samarbeide og organisere ressursene til det beste for samfunnet, helsevesenet og pasientene. Det er viktig med en felles plattform og forståelse for hverandres profesjoner i helsesektoren og hvordan den sammen kan løse kompliserte helseutfordringer i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

USN kan bidra med et nytt og fremtidsrettet perspektiv på utdanning og undervisning for helseprofesjonene. Dette kan gjøres ved felles teoriundervisning, simuleringstrening og ikke minst i praksis gjennom hele studieforløpet. Med hensyn til nivået på vitenskapsteori og forskningsmetode, vises det vises i den sammenheng til at USN tilbyr mastergrad i avansert klinisk sykepleie, som ble utviklet, etablert og nå gjennomføres i samarbeid med spesialist- og primærhelsetjenesten. Bachelor sykepleie er også relevant når det gjelder tematikk som etikk, kommunikasjon, samhandling, forståelse for brukermedvirkning, pårørende, organisasjon og ledelse. Det kan være en merverdi for de ulike helseprofesjonene om de kan ha en felles pedagogisk plattform med problemfokuset læring og casemetodikk.

USNs regionale forankring og praksisnære forskning og undervisning kan være underlag for mange spennende og interessant praksisplasser og casestudier på medisinstudiet – fram for alt praksis i kommuner som representerer geografi og utfordringer. Ål og Vinje kommune nevnes særskilt, da innovative metoder og praksis er nødvendig for å løse utfordringene i størst mulig grad lokalt. Kandidatene kan få en annen forståelse for samarbeid på tvers i helsesektoren samt bruke innovative metoder for å løse utfordringene. Legene vil i framtiden jobbe i høyere grad med mange komplekse helseutfordringer i kommunehelsetjenesten.

2. Studieplasser og gradsrettigheter

2a) Hva er synspunktene på en økning av studieplasser nasjonalt tilsvarende 80 prosent av nasjonalt behov?

USN støtter Grimstadutvalgets vurdering og anbefaling om at antall studieplasser bør økes ytterligere, slik at norske utdanningsinstitusjoner bidrar til å utdanne kvalifisert helsepersonell etter nasjonale behov.

2b) Bør det åpnes for at flere enn dagens fire universiteter med gradsrettigheter i medisin kan tilby utdanningen? Bør dette i tilfelle skje gjennom en hel grad eller en fellesgrad?

USN er av den oppfatning at det er de faglige kravene som stilles for akkreditering, som må legges til grunn for om en utdanningsinstitusjon kvalifiserer til å etablere en medisinstudium. I det ligger det også en åpning for at flere universiteter bør få rett til å tilby medisinstudium i Norge. Hvorvidt det bør legges til rette for at en utdanningsinstitusjon etablerer en ny hel grad eller at flere utdanningsinstitusjoner samarbeider om en fellesgrad, stiller USN seg åpen til.

USN har så langt hatt en strategi hvor universitetet har satset på andre profesjoner innenfor helsefag, deriblant videre spesialisering av sykepleiere. Flere av disse studieprogrammene på masternivå kvalifiserer til opptak til relevant doktorgradsprogram ved USN. USN har en klinisk profil i sine spesialistutdanninger innenfor helsefag, hvor en stor del av studiet skjer i praksis der profesjonen utøves i nært samarbeid med de tre helseforetakene i USNs region, sykehusene Vestfold HF, Telemark HF og Vestre Viken HF. I tråd med USNs fagprofil ligger mye til rette for at USN kan øke forskningssamarbeidet med helseforetakene, som i dag tilbyr kliniske studieplasser til våre studenter, og vi mener det er gode muligheter for å gjøre grep som kan styrke det tverrprofesjonelle samarbeidet ytterligere.

Universitetet har, og ønsker å videreutvikle, forskningskompetanse og forskningsvirksomhet som dekker et bredt spekter av helsefaglige områder, og som er relevant både for spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. USN har i dag ca. 250 doktorgradsstudenter som er sentrale bidragsyttere til universitetets forskningsvirksomhet – også på det helsefaglige og medisinske fagområdet. På sentrale forskningsområder innenfor det helsefaglige og medisinske fagområdet er USN i den internasjonale forskningsfronten:

- Personsentrert og tverrfaglig helsearbeid med spesiell fokus på primærhelsetjenesten
 - o Pasientsikkerhet,
 - o Tjeneste innovasjon,
 - o Helse- og omsorgsteknologi,
 - o Demens,
 - o Psykisk helse og rus
- Optikk, syn og øyehelse
 - o Øyets strukturer og synsfunksjoner,
 - o Utvikling av syn og øyemotorikk,
 - o Synsergonomi, livskvalitet og samhandling
- Kvinne-, familie-, og barns helse (reproduktiv helse)
- Helse og livsstil (genetikk, fysiologi, ernæring, fysisk aktivitet)
- Tidlig deteksjon og diagnose av sykdom gjennom mikro- og nanoteknologi
- Implementerbare sensorer for medisinsk overvåking
- Ultralyd for medisinsk bruk

3. Premisser for økt kapasitet i norske medisnutdanninger

USN har ingen kommentar til dette punktet.

4. Modell med opptak av norske studenter fra utlandet

USN støtter forslaget om å etablere en prøveordning for en 3+3-modell, hvor det tas opp norske medisinstudenter som har tatt deler av medisnutdanningen i utlandet for fullføring av de siste tre årene av utdanningen i Norge. Dette gir mulighet for utprøving av nye studiemodeller innenfor medisin, kan bidra til at kapasiteten i medisnutdanningen i Norge på sikt vil kunne øke ytterligere, og vil sikre at disse kandidatene fullfører en medisnutdanning som er i tråd med RETHOS-kravene som er tilpasset den norsk helsetjenesten. USN, i samarbeid med andre institusjoner, ønsker å bidra til utvikling av alternative modeller for grunnutdanning og etter- og videreutdanning av norske leger, med et tydeligere fokus på primærhelsetjenestens behov/allmennmedisin og samhandlingen mellom helseforetakene og kommunehelsetjenesten i Sørøst-regionen.

Vennlig hilsen

Petter Aasen

Rektor

Universitetet i Sørøst-Norge

Ann Marit Roterud Espe

Seniorrådgiver

Avdeling for utdanning og studiekvalitet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.